

právo« vykonávali skutečně většinou jen podle potřeby na místech I. až IV., a že proto činí nárok na »tuto služebnost jízdy« v této míře; nečiní tedy nárok na čtyři samostatné služebnosti jízdy. Již podle tvrzení žalobního jde o to, by bylo rozhodnuto, zda jízdami směry číslo I. až IV. vykonávala se služebnost vozové cesty způsobem slušným. Posouzení věci po téže stránce domáhá se i žalovaný, který se ve svém přednesu odvolává přímo na § 484 obč. zák. a vzhledem k tomuto předpisu přiznává žalobcům jen směr číslo II. Podle § 484 obč. zák. může držitel panujícího pozemku vykonávat své právo jak se mu líbí, avšak při tom nesmějí býti služebnosti rozšiřovány, nýbrž spíše, pokud to jejich povaha a účel zřízení dovoluje, musí býti zužovány. V souvislosti s tímto předpisem jest ustanoveno v § 495 obč. zák., že prostor pro služebnost musí býti přiměřený nutné potřebě a okolnostem místa. Jestliže tedy žalobci, jak sami tvrdí, vykonávali služebnost vozové cesty po každém libovolném místě, jezdili-li po služebném statku bez omezení na určitý směr, mohla býti vzhledem k zásadám § 484 a 495 obč. zákona výsledkem této dlouholeté držby jen služebnost vozové cesty, přiměřená nutné potřebě a okolnostem místa. Soudy nižších stolic obíraly se nutností potřeby cesty s tohoto hlediska a nikoli s hlediska zákona o nezbytných cestách. Neposoudily tudíž věc nesprávně po právní stránce. Procesní soudce, vycházeje z právního názoru shora uvedeného, zjistil po skutkové stránce místní situaci a, oceňuje výsledky důkazu místním ohledáním a slyšením tří znalců, kteří nepodali souhlasný posudek, zjistil po skutkové stránce nutnost směrů II. a IV. a postradatelnost směrů I. a III. Odvolací soud osvojil si toto zjištění. Další přezkum této činnosti obou nižších stolic není podle § 503 c. ř. s. úkolem dovolacího řízení. S názorem dovolatelů, že jde tu jen o otázku právní a že neměl o ní býti vůbec prováděn důkaz znalci, nelze souhlasiti. Stalo-li se toto zjištění, byla právem žaloba ohledně směrů I. a III. zamítnuta, a nemůže býti proto dovolání žalobců vyhověno.

Čís. 8787.

Bylo-li odporem při jednání o rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost uplatněno, že převodní poplatek pozbyl výsadního práva uplynutím tří let ode dne splatnosti, jest na soudu, by z úřadu zkoumal, zda není z pramenů uvedených v § 210 ex. ř. zřejmo, že bylo promlčení přerušeno podle § 14 výnosu min. financí ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. zák.

Za »použití zákonných prostředků k vydobytí poplatků« jest považovati i vnucené zřízení práva zástavního, vnucenou správou, v níž jest řádně pokračováno, a to i administrativní vnucenou správou, byla-li poznamenána v pozemkové knize, a vnucenou dražbu nemovitosti zavazené věcně pro poplatek. Zrušení vnucené správy jest bez významu pro promlčení, došlo-li k němu z důvodu mimo vůli vymáhajícího věřitele.

(Rozh. ze dne 14. března 1929, R II 378/28.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost nepřiznal soud první stolice přednostní právo převodnímu poplatku z kupní smlouvy ze dne 18. června 1924, poněvadž jest starší než tři léta ode dne příklepu (29. února 1928). Rekursní soud přiznal převodnímu poplatku přednostní pořadí. Důvody: Uplynutím tří let, po které převodní poplatek požívá přednostního práva zástavního, uhasne sice toto přednostní právo zástavní, avšak jen, nebylo-li promlčení přetrženo. Podle § 14 nař. ministerstva financí ze dne 3. května 1850 přetrhuje se promlčení použitím zákonných prostředků k vydobytí poplatku. Takovým prostředkem není však pouhý záznam práva zástavního k zajištění a není proto odůvodněna stížnost, že první soudce nepřihlížel k tomu, že podle výkazu o nedoplatcích ze dne 3. prosince 1924 bylo právo zástavní v knih. vložce čís. 189 zaznamenáno k zajištění převodního poplatku, o který jde. Podle výtahu z pozemkové knihy byla však usnesením ze dne 6. října 1927 povolena k vydobytí tohoto poplatku s přísl. i vnucená správa nemovitosti knih. vl. čís. 179 a 797. Poněvadž okolnost tato je z knihovního výtahu patrna, měl k ní soudce podle § 210 ex. ř. přihlížeti, i když výslovně při rozvrhovém roku uplatňována nebyla a doklady o ní nebyly předloženy. Podle výkazu nedoplatků, předloženého při rozvrhovém stání, stal se poplatek splatným dne 15. října 1924 a důsledkem toho tříletá promlčecí lhůta uplynula teprve dnem 20. ledna 1927. Vnucenou správou povolenou dne 8. října 1927 bylo proto promlčení přednostních zástavních práv přetrženo a měl býti poplatek s přísl. v přednostním pořadí přikázán. Přikázání celého poplatku s přísl. z nejvyššího podání spočívá na dohodě účastníků (§ 214 druhý odstavec ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs jest bezdůvodný. Pokud jde o poplatek z platebního rozkazu ze dne 20. srpna 1924 a z výkazu o nedoplatcích ze dne 8. února 1928 ve výši 49.700 Kč s přísl., byl proti přikázání tohoto poplatku ve výsadním pořadí vznesen stěžovatelkou odpor jen z důvodu, že předpis tohoto poplatku je starší tři let před udělením příklepu. Vytýká-li nyní stěžovatelka rekursnímu soudu, že, přihlédnuv k tomu, že usnesením soudu první stolice ze dne 8. října 1927 povolena byla exekuce vnucenou správou nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 169 a 797 pozemkové knihy pro katastrální obec L., a usoudiv z toho, že nastalo přerušení tříleté promlčecí lhůty, použil pro své rozhodnutí okolností při rozvrhovém roku neuplatněných, jest jí odvětiti, že, i kdyby stěžovatelčin odpor uvedeného, ne zcela přesného rozsahu nebyl býval stěžovatelkou vznesen, byly by nižší soudy povinny zkoumati z úřední povinnosti, zda poplatku přísluší na vydražené nemovitosti věcné ručení a zda trvá výsadní pořadí pro tento poplatek dosud po právu. V rámci této činnosti musil soud první stolice podle § 210 ex. ř. přihlédnouti nejen ke včasně podaným přihláškám, nýbrž i k oněm nárokům,

které jsou zjevné z veřejné knihy, ze zájemních a z jiných exekučních spisů jako podle práva platné a k uspokojení způsobilé. Musil se tedy soud první stolice, když stěžovatelčiným odporem bylo uplatněno, že poplatek podle § 72 cís. pat. ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. zák. uplynutím tří let ode dne splatnosti, zřejmé z platebního příkazu, pozbyl výsadního práva, obíratí nejen otázkou, není-li z pramenů v § 210 ex. ř. uvedených zřejmo, že tvrzené promlčení bylo přerušeno, musil zkoumati z úřední povinnosti, zdali podle § 14 výnosu minist. financí ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. z. a čl. III. uvoz. zák. k ex. řádu nenastalo přerušení promlčení výsadního práva použitím zákonitých prostředků k vydobytí poplatků, za něž jest považovati vnucené zřízení práva zastavního, vnucenou správu, v níž jest řádně pokračováno, a to i administrativní vnucenou správu, byla-li poznamenána v pozemkové knize, a vnucenou dražbu nemovitosti zavazené věcně za poplatek. Podle vyšetření soudů nižších stolic byl platební rozkaz, v němž jest uvedeno výslovně, že poplatek má býti zapraven ve třiceti dnech, počínaje dnem doručení platebního rozkazu, doručen súčasně straně dne 12. září 1924; nastala tedy jeho splatnost dne 12. října 1924, tím dnem počalo se promlčení. Finanční prokuratura předložila usnesení soudu první stolice ze dne 8. října 1927, kterým byla československému státu povolena k vydobytí poplatku 49.700 Kč s přísl. exekuce vnucenou správou nemovitostí zapsaných ve vložkách čís. 169 a 797 pozemkové knihy pro katastrální obec L. a byla tato vnucená správa podle knihovního výpisu C pol. 95 na nemovitostech v uvedených vložkách poznamenána. Správně tedy rozpoznal rekursní soud, že dne 8. října 1927 nastalo přerušení promlčení výsadního práva pro řečenou pohledávku, které by se jinak bylo dokonalo dne 12. října 1927. Okolnost, uplatněná stěžovatelkou teprve v dovolacím rekursu, že podle spisů vnucená správa byla dne 20. listopadu 1927 pro bezvýslednost podle § 129 druhý odstavec ex. řádu zrušena, neušla pozornosti nejvyššího soudu, jenž jí však nepřikládá význam, poněvadž se toto zrušení nestalo z vůle vymáhajícího věřitele, že by nebyl chtěl pokračovati řádně ve vnucené správě, nýbrž ke zrušení došlo z důvodu ležícího mimo vůli vymáhajícího věřitele, ode dne zrušení vnucené správy pak neuplynula ještě tři léta.

Čís. 8788.

Není zákonného předpokladu pro udělení nebo ponechání práva chudých, zkrátala-li by se nutnými útratami toliko stavu přiměřená, slušná nebo dostatečná výživa.

(Rozh. ze dne 14. března 1929, R II 74/29.)

K návrhu právního zástupce vyslovil soud první stolice zánik práva chudých, povoleného žalobci usnesením ze dne 29. ledna 1926. Rekursní soud zamítl návrh právního zástupce.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.